

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ส่วนหนึ่งของประเทศไทยที่เรียกกันว่า จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นดินแดนที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย ประกอบด้วย จังหวัดสงขลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดสตูล จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดยะลา มีลักษณะเฉพาะคือ ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม โดยเคร่งครัดตามศาสนบัญญัติ รองลงมาคือ กลุ่มไทยเชื้อสายจีน ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับสหพันธรัฐมาเลเซีย มีการติดต่อกันตลอดเวลา มีเพียงเส้นเขตแดนระหว่างประเทศที่แบ่งพื้นที่ทั้งสองประเทศ และมีลักษณะการปกครองที่ต่างกัน ซึ่งปัญหาการเมือง ปัญหาสังคมจิตวิทยา ปัญหาความไม่สงบ ย่อมส่งผลกระทบต่อประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมืองชายแดนก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง

จากนโยบายของรัฐบาล ที่จะสร้างความเข้าใจอันดีกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ และสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน มีเป้าหมายในความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคมกับประเทศมาเลเซีย และอินโดนีเซีย ตามโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (โครงการ IMT-GT) โดยการพัฒนาเมืองชายแดนให้เป็นประตูหน้าต่างตอนล่างของประเทศ ที่ โดยมีบทบาทในการเป็นศูนย์กลางทางการค้า อุตสาหกรรม การบริการ และการท่องเที่ยว เพื่อเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

เทศบาลตำบลเบตง เป็นเมืองชายแดนใต้สุดของประเทศไทย เป็นชุมชนเมืองขนาดเล็ก แต่เดิมเคยเป็นดินแดนที่ถูกคุกคามโดยโจรจีนคอมมิวนิสต์มลายา ปัจจุบันได้มีการยุติบทบาทลง แต่ก็ยังมีปัญหาชายแดนอื่น ๆ เหมือนกับเมืองชายแดนภาคใต้ เทศบาลตำบลเบตงเป็นเมืองที่มีลักษณะพิเศษทางภูมิศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรม ด้านภูมิศาสตร์ เมืองเบตงเป็นเมืองที่อยู่ติดกับชายแดน ตั้งอยู่ในลักษณะที่เป็นหุบเขา มีการคมนาคมที่ติดต่อได้ทางเดียวคือ ทางรถยนต์ อยู่ห่างจากชุมชนเมืองยะลา 140 กิโลเมตร แต่กลับห่างจากพรมแดนประเทศมาเลเซียเพียง 7 กิโลเมตร จากพรมแดนไปอีก 4 กิโลเมตรก็ถึงชุมชนกิ่งอำเภอปังกาลันฮูลู รัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย และด้านสังคมวัฒนธรรม ชุมชนเมืองเบตงมีชาวไทยมุสลิมร้อยละ 45 ชาวไทยเชื้อสายจีนร้อยละ 43 ชาวไทยพุทธร้อยละ 11 และอื่น ๆ ร้อยละ 1 มีลักษณะสังคมที่เป็นสังคมพหุ (plural society) มีวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นของ

ตนเอง กลุ่มชาวไทยมุสลิมใช้ภาษามาเลย์ มีขนบธรรมเนียมประเพณีของตัวเอง และมีบางส่วนที่ถือสัญชาติมาเลเซีย ส่วนกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนมีความเชื่อทางศาสนาที่ผสมผสานระหว่าง ขงจื๊อ เต๋า ศาสนาพุทธนิกายมหายานและไหว้เจ้า ใช้ภาษาจีน มีหลายสำเนียง เช่น จีนกลาง จีนกวางตุ้ง จีนกวางไส จีนแคะ จีนฮกเกี้ยน จีนไหหลำ เป็นต้น และมีขนบธรรมเนียมประเพณีของตนเอง และเป็นเมืองที่มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวเมืองเบตงเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่จะเป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายจีน นิยมมาเที่ยวตามแหล่งบันเทิงเรีงรมย์และซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคจากเมืองเบตง การได้เปรียบดุลการค้ากับมาเลเซียไม่ว่าจะเป็นรายได้จากการท่องเที่ยว การส่งสินค้าออกไปยังมาเลเซีย โดยมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต จากการมีโครงการทางด่วนของมาเลเซียเชื่อมโยงกับเมืองเบตง และโครงการพัฒนาพื้นที่กิ่งอำเภอปังกาลันฮูลู ซึ่งเป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ประจันหน้ากับชุมชนเมืองเบตง ซึ่งหากปล่อยให้มีการพัฒนาไปโดยที่ไม่มีกรอบในการพัฒนาที่ชัดเจนแล้ว จะทำให้เกิดการขยายตัวของเมืองเป็นไปอย่างไม่เหมาะสม เกิดการทำลายสิ่งแวดล้อม

จากการที่เทศบาลตำบลเบตงเป็นเมืองชายแดนที่มีความสำคัญดังที่กล่าวมาแล้ว จึงควรมีการศึกษาเพื่อวางแผนพัฒนาอย่างเร่งด่วน ให้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้วางแผนพัฒนาเมืองได้อย่างจริงจัง เพื่อสนองต่อนโยบายของรัฐบาล ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปและบทบาทของจังหวัดยะลาที่สัมพันธ์กับเทศบาลตำบลเบตง
- 2) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และประชากรของเทศบาลตำบลเบตง
- 3) เพื่อศึกษาศักยภาพในการพัฒนา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขยายตัวและแนวโน้มในการขยายตัวของเมืองเบตง
- 4) เพื่อเสนอแนะแนวทางการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเบตง

1.3 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาคั้งนี้ได้มีการกำหนดเขตพื้นที่ศึกษาคือ ระดับชุมชน เป็นการศึกษาภายในชุมชนเทศบาลตำบลเบตง และพื้นที่โดยรอบที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ บางส่วนของตำบลยะรมและตำบลตาเนาะแมเราะ

1.4 ข้อจำกัดของการศึกษา

ในการศึกษาค้างนี้มีข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นข้อมูลที่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ แต่มีข้อจำกัดบางประการ ดังนี้

- 1) พื้นที่บริเวณนี้เป็นพื้นที่ที่มีความอ่อนไหว (sensitive area) ข้อมูลบางอย่างไม่สามารถเปิดเผยได้
- 2) ข้อมูลในหลาย ๆ หน่วยงานขาดข้อมูลย้อนหลังเป็นเวลาหลาย ๆ ปี จึงเป็นปัญหาต่อการศึกษารายต่าง ๆ ในอดีต

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาค้างนี้ได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินการไว้ดังนี้

ก. การเก็บข้อมูล ในการศึกษาค้างนี้ได้ใช้ข้อมูล 2 ลักษณะคือ ข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ

- 1) ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการออกภาคสนาม ประกอบด้วย
 - ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจสภาพชุมชนโดยการสังเกต ยึดตามการใช้ที่ดินของกรมการผังเมืองปี พ.ศ. 2529 และภาพถ่ายทางอากาศ พ.ศ.2538
 - ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 2) ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากข้อมูลเอกสารที่เก็บรวบรวมจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่
 - ข้อมูลทางด้านกายภาพ ประกอบด้วยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ ได้มาจาก กรมพัฒนาที่ดิน กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรธรณี กรมที่ดิน และกรมทางหลวง
 - ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ ได้มาจาก ด้านตุลาการ พาณิชยจังหวัด สรรพากรจังหวัด และสำนักงานเทศบาลตำบลเบตง
 - ข้อมูลทางด้านสังคม ได้มาจาก กรมการปกครอง สำนักงานประถมศึกษาอำเภอ โรงพยาบาล สำนักงานจังหวัด สถานีตำรวจ กองตรวจคนเข้าเมือง

ข. การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นใช้ข้อมูลมาวิเคราะห์โดยจำแนกตามขั้นตอนดังนี้

- 1) ใช้สถิติในการจัดระเบียบข้อมูล โดยใช้ร้อยละและ ค่าเฉลี่ย
- 2) นำเสนอข้อมูลในรูปของแผนที่ แผนที่ ตารางและ การพรรณนา ฯลฯ
- 3) ข้อมูลของแบบสอบถาม นำมาใช้ประกอบในการวิเคราะห์
- 4) เทคนิคที่ใช้ในการวางแผน ใช้เทคนิคภาพเชิงซ้อน (Overlay Technique) เพื่อนำมาวิเคราะห์เกี่ยวกับการใช้ที่ดิน การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินและแนวโน้มการขยายตัวในอนาคต
- 5) ผลการศึกษามาเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเบตง

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทำให้ทราบถึงลักษณะทั่วไปและบทบาทของจังหวัดยะลาที่สัมพันธ์กับเทศบาลตำบลเบตง
- 2) ทราบถึงสภาพปัจจุบันทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและประชากรของเทศบาลตำบลเบตง
- 3) ทราบถึงศักยภาพการพัฒนา และแนวโน้มในการขยายตัวของการใช้ที่ดินในชุมชน ตลอดจนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขยายตัว
- 4) ผลของการศึกษา จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานราชการทั้งส่วนกลางและท้องถิ่นในการวางแผนการพัฒนาเทศบาลตำบลเบตง